

22.4.2020

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Asiantuntijapyyntö 23.4.2020 kokoukseen
Asia: HE 23/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle
laeiksi sähköajoneuvojen latauspisteistä ja
latauspistevalmiuksista rakennuksissa sekä rakennusten
automaatio- ja ohjausjärjestelmistä ja maankäyttö- ja
rakennuslain 126 §:n muuttamisesta

Motiva Oy:n lausunto Hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi sähköajoneuvojen latauspisteistä ja latauspistevalmiuksista rakennuksissa sekä rakennusten automaatio- ja ohjausjärjestelmistä ja maankäyttö- ja rakennuslain 126 §:n muuttamisesta

Motiva Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Hallituksen esitykseen eduskunnalle em. laeista. On erinomaista, että rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (2018/844/EU) velvoitteet saadaan nyt vietyä kansalliseen lainsäädäntöön ja siten osaltaan edistettyä haastavien ilmastotavoitteiden ja hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamista kohti vähäpäästöistä liikennettä ja rakennusten yhä energiatehokkaampaa käyttöä. Liikennesektorilla (20 % hiilidioksidipäästöistä) ja rakennuksilla (noin 40 % energian loppukäytöstä) on keskeinen merkitys, jotta Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.

Lakiehdotukset ovat kehittyneet myönteiseen suuntaan ja kokonaisuudessaan kannatamme esitettyä ehdotusta, josta nostamme esiin muutaman havainnon.

Lakien joustava, kustannustehokas ja vaikuttava toimeenpano tulee vaatimaan selkeää viestintää, neuvontaa, esimerkkejä ja ohjeita sekä kuluttajille (kotitaloudet ja taloyhtiöt) että lukuisille eri sektorien sidosryhmille ja eri alojen ammattilaisille (suunnittelijat, asentajat, laite- ja järjestelmätoimittajat jne.). Erityisen tärkeää on varmistaa myös valvontaviranomaisten tietämys ja osaaminen. Näitä kohtia onkin korostettu lain perusteluissa.

Sähköajoneuvojen latauspisteet ja latausvalmiudet rakennuksissa

Sähköisen liikenteen toimintakenttä (täyssähköautojen ja ladattavien hybridien tarjonta, kuluttajien kiinnostus niihin, akkuteknologian kehitys jne.) on kehittynyt hyvää vauhtia viimeisen parin vuoden aikana ja näyttää siltä, että kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa esitetyt tavoitteet 250 000 sähköautosta (määrä sisältää täyssähköautojen ja hybridien lisäksi myös

polttokennoautot) toteutuvat vuoteen 2030 mennessä. Vuoden 2019 lopussa rekisterissä oli noin 4 800 täyssähköautoa ja 25 000 hybridiä.

Laissa esitetyt ehdotukset vaikuttavat selkeiltä ja on tarkoituksenmukaista, että olemassa olevilta ei asuinrakennuksilta vaadittavien latauspisteiden määrää on vähennetty direktiivin mukaiseen yhteen latauspisteeseen, jotta millekään toimijalle (esim. kausiluonteista toimintaa harjoittava) ei syntyisi kohtuuttomia investointivaateita. Niin ikään mikroyritysten vapauttaminen velvoitteista on kannatettavaa.

Asuinrakennukset ja niissä tapahtuvan latauksen mahdollistaminen on olennaista sähköautoilun edistämiseen. On kuitenkin selkeää, että laista on poistettu kohta, jonka mukaan rakennuksen omistajan tulisi järjestää asukkaalle mahdollisuus latauspisteeseen, jos asukas hankkii käyttöönsä sähköauton. Vaatimus olisi saattanut aiheuttaa sekaannusta ja kohtuuttomia tilanteita asuntoyhtiöissä ja asuntoyhtiölain tulkinnoissa.

Latauspisteiden asentaminen tai niihin varautuminen on edullisinta rakennusvaiheessa, joten vaikka lainsäädännökset eivät velvoittaisi, on aina mahdollista ja hyvä varautua tuleviin tarpeisiin. Latauspisteiden rakentaminen on siis suositeltavaa myös asuinrakennuksissa, joissa on korkeintaan neljä autopaikkaa ja vastaavasti ei-asuinrakennuksissa, joissa on korkeintaan 10 autopaikkaa.

Todettakoon tässä yhteydessä, että kokemustemme mukaan pienilläkin kannusteilla, kuten tuilla, voi olla ratkaiseva merkitys kestävien investointien käynnistämiseen. Täten käsityksemme on, että asuinrakennuksia omistaville yhteisöille Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:lta saatava tuki latauspistehankintoihin on kannatettavaa. Toivottavasti tukimekanismi on käytössä myös vuoden 2020 jälkeen, koska ennakoitavuus ja pitkäjänteisyys ovat tukimekanismeissa tärkeää.

Rakennusten automaatio- ja ohjausjärjestelmät

Suomessa automaatiojärjestelmät ovat kehittyneitä ja kiinteistöissä on jo nyt laajasti käytössä automaatio- ja ohjausjärjestelmiä. Niillä vaikutetaan sisäilmaolosuhteiden ja energiankäytön hallinnan lisäksi usein turvallisuuteen ja kysyntäjouston mahdollistamiseen.

Lain vaatimukset automaatiojärjestelmien käyttöön otosta rakennuksiin, joissa järjestelmien yhteenlaskettu nimellisteho on yli 290 kW, vaikuttavat tarkoituksenmukaisilta eikä niistä käsittääksemme synny kohtuuttomia rasitteita. Uudisrakennuksiin ko. automaatiojärjestelmät suunnitellaan ja asennetaan poikkeuksetta. Veloitteen piirissä olevien olemassa olevien rakennusten määrä on vuodesta 2025 alkaen kohtuullisen pieni (1 500-2 000 rakennusta), koska jo ilman direktiivin toimeenpanoaakin järjestelmiä uudistetaan.

Lämmitys- ja ilmastointijärjestelmien neuvontamenettely

Hyviä vakiintuneita ja tehokkaita toimintatapoja kannattaa jatkaa, kun niillä saavutetaan vähintään samat tulokset kuin säädösohjauksella. Suomessa on saatu erinomaisia tuloksia esimerkiksi vapaaehtoisella energiatehokkuussopimustoiminnalla kuten myös tähänkin asti toteutetulla rakennusten energiatehokkuusdirektiivin mukaisella lämmitys- ja ilmastointijärjestelmien neuvontamenettelyllä.

Kannatamme hallituksen esitystä neuvontamenettelyn jatkamisesta ja laajentamisesta, koska sen avulla saavutetaan suurempi energiansäästö kuin säännöllisillä, pakollisilla tarkastuksilla. Tarkastusmenettelystä kertyisi mm. rakennusten omistajille kustannuksia vuodessa arviolta noin 12 milj. euroa, kun toiminnasta saatava energiansäästö olisi vuodessa noin 2-8 milj. euroa. Nyt direktiivimuutoksen neuvontavelvoitteiden kohteeksi lämmityskattiloiden lisäksi tuleviin sähkölämmitys-, lämpöpumppu- ja kaukolämpöjärjestelmiin sekä yhdistettyihin lämmitys- ja ilmanvaihtojärjestelmiin sekä ilmanvaihto- ja ilmastointijärjestelmiin liittyen on Suomessa käynnissä jo pitkään jatkunutta neuvontaa ja viestintää, jota tekevät monet eri toimijat kiinteistö- ja rakennusalalla sekä talotekniikka-alalla.

Vapaaehtoista neuvontamenettelyä tulee jatkaa ja sitä tukevaa neuvontaa ja viestintää tehostaa koordinaation ja alan toimijoita linkittävän yhteistyön kautta, jotta rakennus ja sen eri järjestelmät saadaan toimimaan optimaalisesti ja siten energiankäyttö mahdollisimman vähäiseksi suunnitellut sisäilmaolot saavuttaen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 126 § muuttaminen

Tähän kohtaan ei Motivalla ole erityisiä kommentteja.

Valtion kestävä kehityksen yhtiö Motiva on mielellään jatkossa auttamassa lain toimeenpanoa ja käytäntöön vientiä tarjoamalla asiantuntija- ja viestintäpalveluita viranomaisille. Tämän lain toimeenpano vaatii erityisesti vahvaa osaamista ja kokemusta neuvonnasta ja viestinnästä, joita Motivassa on yhdistettynä laajoihin verkostoihimme ja osaamiseemme kestävä kehityksen alueella.

Helsingissä 22.4.2020
Motiva Oy

Vesa Silfver
toimitusjohtaja